

Umeå universitet

Utvärderingsavdelningen
Brita Bergseth

2002-06-18
Reg.nr 641-1001-01

Ansökan om rätt att utfärda röntgensjuksköterskeexamen

Umeå universitet ges rätt att utfärda röntgensjuksköterskeexamen.

Ansökan

Umeå universitet har ansökt om rätt att ge röntgensjuksköterskeexamen, 120 poäng. För att granska ansökningar om denna examensrätt har Högskoleverket utsett en bedömargrupp. I denna grupp har ingått dr.med.vet. Kerstin Hjelm-Karlsson, Uppsala, (ordförande), universitetsadjunkt Bodil Andersson, Lunds universitet samt docent Bo Nilsson, Stockholms universitet.

Bedömargruppen har yttrat sig över ansökan till Högskoleverket. Yttrandet bifogas.

Bedömning

De sakkunniga bedömer att Umeå universitet har förutsättningar att ge en utbildning som uppfyller målen för röntgensjuksköterskeexamen och föreslår att universitetet ges rätt att utfärda denna examen. Gruppen föreslår dock att universitetet inom ett år lämnar en redovisning för vilka åtgärder man vidtagit med anledning av de påpekanden som görs i yttrandet över ansökan under rubriken Sammanfattande bedömning.

Beslut

Högskoleverket instämmer i de sakkunnigas bedömning och beslutar bifalla ansökan. Verket kommer inom ett år att följa upp detta beslut i enlighet med bedömargruppens yttrande.

Detta beslut har fattats av universitetskanslern efter föredragning av utredare Brita Bergseth i närvaro av avdelningschef Ragnhild Nitzler och kanslichef Lennart Ståhle.

Sigbrit Franke

HÖGSKOLEVERKET

Reg.nr 641-1001-01

Sid 2

Brita Bergseth

Kopia:

Utbildningsdepartementet

De sakkunniga

Yttrande över ansökan från Umeå universitet om rätt att utfärda röntgensjuksköterskeexamen

I. Utbildningsbeskrivning

Utbildning för röntgensjuksköterskeexamen inom utbildningsprogram, 120 p

Umeå universitet har tidigare utbildat sjuksköterskor med inriktning mot diagnostisk radiologi, 120 p, med intag vart tredje år. Från och med höstterminen 2002 avser universitetet att med intag varje år ge ett utbildningsprogram för röntgensjuksköterskor, 120 p, med omvårdnad som huvudämne. Antalet studieplatser planeras bli cirka 15 per årskurs. För utbildning inom detta program ansöker universitetet om rätt att få utfärda röntgensjuksköterskeexamen.

Nuvarande grundutbildning inom områdena hälsa, vård och omsorg

Umeå universitet ger läsåret 2001/02 följande utbildningsprogram inom områdena hälsa, vård och omsorg.

- ?? Arbetsterapeutiska programmet
- ?? Biomedicinprogrammet
- ?? Biomedicinska analytikerprogrammet
- ?? Folkhälsovetenskapliga programmet
- ?? Läkarpogrammet
- ?? Psykoterapeutprogrammet
- ?? Sjukgymnastprogrammet
- ?? Sjuksköterskeprogrammet
- ?? Sjuksköterskeprogrammet med inriktning mot diagnostisk radiologi
- ?? Tandhygienistprogrammet
- ?? Tandläkarprogrammet
- ?? Tandteknikerprogrammet

Vidare finns specialistutbildningar för sjuksköterskor inom flera områden. Dessutom finns magisterprogram i biomedicinsk laborietvetenskap, omvårdnad samt i sjukgymnastik.

Utbildningens innehåll och organisation

Institutionen för omvårdnad är ansvarig för den undervisning som ges i programmet.

Utbildningsprogrammet består av kurser inom ämnesområdena omvårdnad 45 p, diagnostisk radiologi 55 p, medicinsk vetenskap 10 p och naturvetenskap 10 p. Ett examensarbete om 10 p med inriktning mot omvårdnad kan läsas utanför programmet, som då ger kompetens för kandidatexamen. Inga valfria kurser förekommer. Den kliniska delen av utbildningen utgör cirka 50 p (42 procent av utbildningstiden).

Universitetet redovisar samtliga kursplaner för programmets kurser.

Tillgång till lärarkompetens

Undervisningen ges huvudsakligen av lektorer, adjunkter och timanställda lärare. För undervisning inom programmet finns att tillgå

- ?? inom omvårdnad: Åtta lektorer och 24 adjunkter, alla inom institutionen för omvårdnad. Av dessa har en heltidsanställd adjunkt utbildning och erfarenhet som röntgensjuksköterska. I denna tjänst ingår 25 procent klinisk tjänstgöring med huvudsaklig placering vid röntgenkliniken i Skellefteå.
- ?? inom övriga ämnen:
  - Medicinsk vetenskap: Sju läkare och tre lektorer

- Radiologi: En professor och tre läkare
- Radiofysik: En professor, en docent, två läkare, två adjunkter och en civilingenjör
- Dessutom: En psykolog, en dietist och en diakonissa.

I lektorernas tjänstgöring ingår forskning och utveckling med 20 procent och i adjunkternas med 10 procent.

II. Bedömning

Utbildningens styrkeområden

Lärarkompetens

Lärarkompetensen inom utbildningens huvudämnesområde omvårdnad är god med undantag av lärare med erfarenhet från röntgensjuksköterskans yrkesområde. Även inom medicinsk vetenskap och radiofysik får den anses var tillfyllest.

Undervisning

Det finns två olika former av handledning som är väl utvecklade i Umeå. Den ena kallas yrkesmässig vägledning och sker i grupp cirka tre gånger per termin. Syftet är att stödja den studerande i personlig utveckling och mognad genom ett reflekterande arbetssätt, där fokus är inriktat mot det som händer i mötet med patienten. Den andra formen av handledning är knuten till den kliniska utbildningen. I denna involveras huvudhandledare, omvårdnadsansvarig röntgensjuksköterska, klinisk adjunkt och klinisk lektor. Huvudhandledare fungerar som en länk mellan klinik och institution. Denna form innebär en ökad patientcentrering genom att studenten får reflektera kring och analysera patientens omvårdnadssituation. På så sätt kan den akademiska nivån i utbildningen höjas. Båda modellerna anser vi vara föredömliga och vår förhoppning är att dessa även framgent ska kunna få de resurser som erfordras.

Områden att förbättra

Innehåll

Det finns en viss övervikt inom programmet mot allmän omvårdnad. Vi anser att omvårdnadsinnehållet i utbildningen bör så långt det är möjligt koncentreras mot den yrkesspecifika omvårdnaden, så att målen för röntgensjuksköterskeexamen verkligen uppnås. Dessutom behöver den yrkesspecifika inriktningen bli tydligare.

Vi anser att kurserna i MRT, nukleärmedicin och ultraljud inte har en tillräcklig omfattning för att röntgensjuksköterskan ska kunna arbeta självständigt inom dessa tre områden. När det gäller MRT vill vi föreslå en separat kurs med både teori och klinisk utbildning. MRT är ett område som snabbt utvecklas och röntgensjuksköterskan behöver goda kunskaper inom området. Beträffande nukleärmedicin och ultraljud föreslår vi att de studerande får en introduktion i teknik och metodik. Dessa områden kan med fördel erbjudas som fördjupningskurser inom en vidareutbildning.

Huvudämnet omfattar 45 p. De studerande som väljer att kvalificera sig till kandidatexamen behöver dels göra ett examensarbete på 10 p utanför programmet, dels läsa ytterligare 5 p i huvudämnet för att uppnå kravet på 60 p. Vi föreslår att en uppräknings inom programmet av huvudämnet med 5 p övervägs, för att underlätta för de studerande som vill uppnå nivån för kandidatexamen.

Lärarkompetens

Antalet lärare med erfarenhet från röntgensjuksköterskans yrkesområde är begränsad. Det finns endast en adjunkt, som har utbildning som röntgensjuksköterska. Att endast kunna repliera på en lärare med yrkesspecifika kunskaper gör att situationen är mycket sårbar. Vi rekommenderar att denna lärarbrist åtgärdas så snart som möjligt.

Organisation

Den kliniska utbildningen har till största delen samlats i slutet av utbildningen, vilket gör det möjligt för den studerande att få ett sammanhängande kliniskt block. Första året saknar nästan helt klinisk utbildning,

vilket innebär att studenterna har en lång teoriperiod utan någon kontakt med den framtida yrkesmiljön. Vi rekommenderar att den omfördelning av teoretiska och kliniska kurser inom röntgensjuksköterskans arbetsområde, som universitetet säger sig planera, blir genomförd. Vi anser att de studerande redan under första terminen bör komma i kontakt med den yrkesspecifika inriktningen av sin utbildning.

III. Sammanfattande bedömning

Vi bedömer att Umeå universitet har förutsättningar att ge en utbildning som uppfyller målen för röntgensjuksköterskeexamen och föreslår att universitetet ges rätt att utfärda denna examen. Vi föreslår dock att universitetet åläggs att inom ett år komma in med en redovisning för hur man åtgärdar följande punkter.

- ?? Universitetet ska redovisa hur man avser att förstärka dels den yrkesspecifika delen av omvårdnaden, dels radiologin på det sätt som diskuteras ovan.
- ?? Eftersom en utbildning som leder till yrkesexamen är ett långsiktigt åtagande gentemot de studerande, ska en plan tas fram för hur bristen på lärare med specifik inriktning mot röntgensjuksköterskans yrkesområde ska avhjälpas.